

15. január Deň delostrelectva a raketového vojska

Vážení priatelia delostrelci.

Dovoľte mi, aby som Vás v mene prezídia ČASOD srdečne pozdravil v deň nášho sviatku, ktorý slávime už 71 rokov. Chcem Vám všetkým popriať pri tejto pre nás delostrelcov významnej príležitosti veľa zdravia spokojnosti osobnej pohody, veľa úspechov v profesijnom živote a nám, ktorí trávime už zaslúžený dôchodok ešte veľa krásnych dní v kruhu svojich najbližších.

To, že sme mohli a môžeme oslavovať tento významný deň neprišlo z ničoho. Zaslúžili sa o to naši predchodcovia delostrelci, ktorí preukázali v bojoch 2. svetovej vojny úžasné hrdinstvo, príkladnú bojovnosť a majstrovstvo v používaní našich delostreleckých zbraní.

Nedá sa nespomenúť, že 15. január ako deň raketového vojska a delostrelectva sa viaže k významnej bitke 2. svetovej vojny a to bitke pri poľskom mestečku Jaslo. V širšom ponímaní, bitka o Jaslo bola súčasťou Visliansko-odrianskej operácie, ktorá bola vedená sovietskymi vojskami na pravom krídle východného frontu a mala za cieľ dosiahnu západný breh rieky Odry, čím pripraviť podmienky pre hlavný cieľ, útok na Berlín. Táto operácia začala 12.1.1945 a trvala do 3.2.1945. Jedna z bitiek tejto operácie bola aj veľmi zložitá bitka o už spomínané mestečko Jaslo. Všetkému predchádzala dôkladná príprava. Práve 15. januára 1945 v skorých ranných hodinách začala významná ofenzíva sovietskych vojsk na vybudované obranné postavenia nacistických vojsk. Prielomu takto vybudovanej obrany predchádzala, tak ako to bolo zaužívané, dôkladná palebná príprava, ktorej súčasťou bola delostrelecká príprava.

V stanovenom čase a podľa plánu ničenia a palebnej prípravy začal 15.1.1945 mohutný útok československého a sovietskeho delostrelectva. Delostrelecká príprava začala o 8,45 hodín a trvala 65 minút. Úsek prielomu mal šírku takmer 40 kilometrov. V tomto úseku bolo sústredených 130 – 200 delostreleckých hlavníc na 1 kilometer prielomu. Presná a mohutná delostrelecká paľba v tomto úseku prielomu ničila nemecké obranné postavenia, guľometné hniezda, opevnenia a oporné body nepriateľskej obrany. Nemecké delostrelectvo sa zmohlo len na chabé odpovedanie na paľbu československých a sovietskych delostrelcov. Cieľom palebného ničenia bolo aj nepriateľské delostrelectvo.

Veľmi cenné sú spomienky priamych účastníkov týchto bojov. Tieto je potrebné chrániť a prezentovať všetkým, aby sa uchovalo to, akým ťažkými skúškami československí vojaci prechádzali, čomu boli vystavení a predovšetkým, ako sa statočne, čestne a hrdinsky zachovali, aby vybojovali pre naše generácie mier a slobodu. Z týchto spomienok je zrejmé, že po zahájení delostreleckej prípravy a v jej priebehu zaznamenali delostreleckú paľbu ako hrmenie, hromobitie a zemetrasenie. Delostrelci tých 65 minút bez prestávky viedli paľbu. Tí, ktorí sme slúžili u delostrelectva vieme, ako zložitá je nabíjanie delostreleckých zbraní ráže 122 mm a väčšej. Ťažké je nepretržité nabíjanie a vedenie paľby 10 minút, ale ak to má byť 65 minút tak to musí byť hrozná drina, veľa vynaloženej energie a toto je potrebné považovať za hrdinsky čin. Za spomienok je zaznamenané, že aj napriek ranným mrazom, delostrelci obsluhovali delá len v košeliach. Z historického hľadiska sa toto vystúpenie delostrelcov u Jasla považuje za najväčšie vojnové nasadenie delostrelectva v dejinách.

Delostrelectvo 1. čs. az sa v priebehu 2. svetovej vojny rôzne vyvíjalo. Potrebný počet vojakov naplnilo po nábore z radov Volyňských Čechov a neskôr aj dobrovoľníkov z Podkarpatskej Rusi.

Koncom roku 1944 sa delostrelectvo skladalo z piatich plukov. Z tohto počtu boli 2 delostrelecké pluky húfnicové, vyzbrojené vo väčšej miere 122 mm H vz. 38 a čiastočne doplnené 120 mm M. Ďalej to boli dva protitankové pluky vyzbrojené 76 mm K vz. 42 a jeden zborový delostrelecký pluk vyzbrojený 152 mm KH vz. 37.

U Jasla pôsobilo v 1. čs. az asi 2500 vojakov a dôstojníkov s približne 90 kusmi diel a mínometov.

Vystúpenie československých delostrelcov bolo vysoko hodnotené aj sovietskymi predstaviteľmi. 1. čs. az v bitke u Jasla pôsobil v zostave 38. armády gen. Moskalenka. Práve gen. Moskalenko zaslal veliteľovi 1. čs. az telegram, v ktorom vyslovil: „svoju vďaku príslušníkom zboru za vynikajúcu činnosť dňa 15. januára 1945“.

Vrchný veliteľ sovietskych ozbrojených síl, za statočnosť v boji dňa 15.1.1945 udelil 2., 4., a 5., delostreleckému pluku čestný historický názov „Jaselský“.

Po ukončení 2. svetovej vojny boli delostrelci poctení tým, že 15. január bol v roku 1949 vyhlásený za Deň delostrelectva. Vývojom raketových zbraní a ich začlenením do skupiny spolu s delostreleckými zbraňami bol neskôr 15. január vyhlásený Dňom raketového vojska a delostrelectva.

Delostrelectvo viackrát v povojnovom vývoji prešlo zaťažkaváciami skúškami a istou bagatelizáciou jeho významu. Najskôr to bolo tým, že neúmerné schopnosti boli prisudzované raketovému vojsku. Neskôr, približne na prelome storočia delostrelectvo utrpelo tým, že boli prisudzované neprimerané možnosti pri palebnom ničení letectvu. Vždy však došlo k oživeniu delostrelectva. História, ale aj niektoré lokálne bitky dávajú za pravdu, že bez delostrelectva, bez dôkladnej delostreleckej prípravy je len ťažko možné vyhrať vojenskú bitku. Nepretržitá palebná podpora a úzka súčinnosť delostrelectva so vševojskovými útvarmi a jednotkami tvorila a musíme si uvedomiť, že aj tvorí a zrejme aj bude tvoríť základ úspechu v boji.

Preto 15. január bol vždy všetkými delostrelcami oslavovaný a s hrdosťou sme sa hlásili k odkazu slávnych bojových tradícií nášho delostrelectva. Pevne veríme, že aj súčasní delostrelci Ozbrojených síl Slovenskej republiky sa aj naďalej budú hlásiť k tejto slávnej tradícii.

Sme nesmierne potešení tým, že vedenie MO SR, velenie OS SR, NGŠ OS SR vníma delostrelectvo ako významný druh vojska a prijal opatrenie k tomu, aby sme si tieto hrdinské činy našich predchodcov, delostrelcov pripomenuli a 15. januára 2020 v Trenčíne bude oficiálna oslava Dňa delostrelectva a raketového vojska. Verím, podľa posledných informácií, že hlavný organizátor, plk. Ing. Pavol BARANČÍK, ktorého funkcia znie koordinátor palebnej podpory, náčelník delostrelectva GŠ OS SR sa tejto úlohy zhostí so cťou vlastnou pre nás delostrelcov.

Na významné vystúpenie československých a sovietskych delostrelcov nikdy nezabudneme a budeme si ho aj naďalej pripomínať.

Prezident Českej a Slovenskej obce delostreleckej
plukovník v. v. Ing. Jozef KAVECKÝ